

Datum
2023-06-13Instans
Förskolenämnden

Förskolenämndens ledamöter och ersättare kallas härmed till sammanträde i Förskoleförvaltningen Olovsholmsgatan 32 Borgstena, **tisdagen den 20 juni 2023 kl. 13:00**

Sammanträdet inleds med en presentation kring projekt Digital Culture samt en dragningsring kring uppföljning av vaktmästeriet.

Nämndsammanträdet startar klockan **15:00**.

Förskolenämndens sammanträde är öppet för allmänheten (utom vid ärenden som avser myndighetsutövning eller sekretess)

Andreas Ekström
Förskolenämndens Ordförande

Ina Furtenbach
Förvaltningschef

Förhinder anmäls alltid till Emelie Wigforss, 033 355046 eller via e-post: emelie.wigforss@boras.se

Mitt-S-samverkan har gruppmöte 15 juni kl.17:00, Olovsholm 32 Gingri 317. Meddela eventuellt förhinder till Andreas Ekström, tel. 0737-34 27 36.

Moderaterna och Kristdemokraterna har gruppmöte den 15 juni kl.17.00, via Teams. Meddela eventuellt förhinder till Gunilla Christoffersson, tel. 0736-57 48 34.

Sverigedemokraterna har gruppmöte 19 juni kl.19:00 via Teams. Meddela eventuellt förhinder till Leif Häggblom, tel. 0702-65 50 98.

Ärende

1. Upprop och val av justerande ledamot och dennes ersättare
2. Godkännande av föredragningslista
3. Allmänhetens frågestund
4. Informationsärende - Utemiljöprojekt
Dnr 2023-00079 1.1.3.25
5. Informationsärende - Löneöversynsutfall
Dnr 2023-00077 1.1.3.25
6. Informationsärende - Rapport placeringar
Dnr 2023-00078 1.1.3.25
7. Månadsrapport maj 2023
Dnr 2023-00081 1.1.4.2
8. Svar på remiss: Borås Stads Uppförandekod
Dnr 2023-00072 1.1.3.25
9. Svar på Boråsförslaget: Färre barn i grupperna - Hållbar arbetsmiljö i förskolan
Dnr 2023-00071 1.1.3.25
10. Svar på remiss: Program för nationella minoriteter
Dnr 2023-00074 1.1.3.25
11. Anmälningens ärenden
Dnr 2023-00004 1.1.3.0
12. Redovisning av delegationsbeslut
Dnr 2023-00005 1.1.3.0
13. Rapportering från kontaktpolitiker
Dnr 2023-00007 1.1.3.25

Månadsrapport maj 2023

Förskolenämndens beslut

Förskolenämnden beslutar att godkänna månadsrapport maj 2023.

Ärendet i sin helhet

Förskolenämnden redovisar ett resultat på +3 930 tkr i förhållande till periodens budget. Nämndens buffert under året är 9 000 tkr. Nämndens prognos för helåret är enligt årsbudget.

På intäktsidan har under perioden förskoleavgifter varit högre än budgeterat, +2 370 tkr. Trots färre barn i verksamheten jämfört med motsvarande period föregående år är intäkterna högre. Detta innebär att barnen går fler timmar i förskolan. Förvaltningen ser att barn till arbetsökande eller föräldralediga som går 15 timmar eller lägre i förskolan har minskat med drygt 200 barn i snitt i år jämfört med motsvarande period förra året. På intäktsidan har även statsbidragen varit högre än budgeterat. En del statsbidrag eller nivån på vissa statsbidrag var inte kända vid budgeteringstillfället.

Nämnden gör för perioden ett underskott med närmare -3 600 tkr avseende kostverksamhet. Kostnaden för kostverksamhet ligger ca 3 500 tkr högre i år än för motsvarande period förra året. Av detta avser ca 1 700 tkr ökning av livsmedelskostnader mellan åren. Ökningen avseende livsmedel är drygt 18 % de första fem månaderna i år jämfört med januari-maj 2022.

Förskolenämndens ram inför 2023 räknades ned med ca 0,15 % avseende volym, baserat på befolkningsprognos framtagen i april 2022. Antalet inskrivna barn i våra egna förskolor har under perioden januari-maj varit 91 färre i snitt än under motsvarande period förra året. Antalet barn i fristående förskolor har varit fyra fler i snitt under januari-maj 2023 än under motsvarande period förra året. Fristående pedagogisk omsorg har minskat med sex platser i snitt jämfört med motsvarande period förra året. I jämförelse mellan åren köper nämnden något fler platser i annan kommun jämfört med förra året.

Sammantaget har Förskolenämnden betalningsansvar för 87 färre barn under januari-maj 2023 än under motsvarande period 2022.

Inför varje ny planlagd förskola görs en noggrann behovsanalys, då dessa innebär en avsevärt högre lokalkostnad.

Prövning av barnets bästa

Kommuner har som skyldighet att alltid beakta barnets bästa i alla beslut som rör barn. Kommunen har även fastslagit att allt arbete som staden bedriver ska grunda sig på ett antal centrala rättighetsprinciper, som icke-diskriminering, inkludering, transparens, ansvar, delaktighet och jämlikhet.

Ärendet i sig bedöms vara av ren administrativ art då, månadsuppföljningen är nämndens egen rapport och analys av sin ekonomi och verksamhet med årsprognos. Barnperspektivet och rättighetsprinciperna beaktas löpande inom de områden som rapporten berör.

Beslutsunderlag

Månadsrapport maj 2023

Samverkan

Ärendet har varit föremål för samverkan på FSG via mail.

Beslutet expedieras till

Kommunstyrelsen

Andreas Ekström
Ordförande

Ina Furtenbach
Förvaltningschef

BORÅS STAD

Månadsrapport maj 2023

Förskolenämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Omvärldsanalys	3
3 Indikatorer och uppdrag	4
3.1 Ett tryggt och snyggt Borås	4
3.2 Möjligheter och mod att utvecklas	4
4 Nämndens verksamhet	6
4.1 Ekonomiskt sammandrag	6
4.2 Ekonomiska förutsättningar	6
4.3 Verksamhet 2022	7
5 Verksamhetsmått	8
5.1 Förskola.....	8
6 Nya placeringar och väntetid	9

1 Inledning

Förskoleförvaltningens viktigaste uppdrag de kommande åren är att fortsätta arbetet med att skapa en likvärdig förskoleverksamhet med god kvalitet. Enligt förskolans läroplan ska förskolan lägga grunden för ett livslångt lärande i en verksamhet som är rolig, trygg och lärorik för alla barn. Förskolan arbetar utifrån två parallella styrmodeller, den kommunala och den statliga styrningen.

Den kommunala måluppfyllelsen redovisas i månadsrapporter, tertialrapporter och årsredovisning.

Den statliga måluppfyllelsen följs upp via det systematiska kvalitetsarbete som beskrivs i de nationella styrdokumenterna. Borås Förskoleförvaltning har utifrån de nationella målen tagit fram en modell för det systematiska kvalitetsarbetet där varje förskola planerar, följer upp, dokumenterar, utvärderar och utvecklar sin verksamhet. Samtliga underlag diskuteras i kvalitetsdialoger mellan rektor och verksamhetschef där även resultatet från föräldraenkäten och inkomna synpunkter tas upp. Förskolorna gör också skriftliga uppföljningar som sammanställs av förvaltningen. Allt detta sammantaget analyseras av förvaltningsledningen och den sammantagna måluppfyllelsen redovisas muntligt och skriftligt till nämnden utifrån framtagna kvalitetsrapporter. Ämnet i kvalitetsrapporten konkretiseras av rektorer och pedagoger genom exempel från förskolorna.

Förskolenämnden har i budgeten för 2023 identifierat fyra prioriterade utvecklingsområden. Dessa är framtagna i det systematiska kvalitetsutvecklingsarbetet av verksamhet och nämnd tillsammans.

- Likvärdighet i kvalitet
- Arbetsmiljö och kompetensförsörjning
- Barn i behov av särskilt stöd
- Områden med särskilda utmaningar

Förvaltningen har också tagit fram en övergripande verksamhetsplan för 2023 där dessa prioriteringar återfinns och konkretiseras i planerade insatser. Varje funktion och förskola tar utifrån den övergripande verksamhetsplanen fram en egen verksamhetsplan för att ytterligare realisera i praktisk handling hur de kan arbeta med de utvalda utvecklingsområdena.

Under månaden har två nybyggda förskolor invigts, Björnflokan och Stinebacken. 9 nya förskolor har byggts under de senaste 4 åren, och flera icke ändamålsenliga lokaler har lämnats. Med detta har Borås stad investerat stort i tidig barndom och goda förskolor.

I maj månad har nämnden haft en heldag för framarbetning av budget 1 2024. Heldagen avslutades med månadens nämndsmöte.

Förskolenämnden redovisar ett resultat på +3 930 tkr i förhållande till periodens budget. Prognosen för helåret är enligt årsbudget.

2 Omvärldsanalys

Inflationen saktade ner under maj månad. Men kriget i Ukraina fortgår och det ekonomiska läget är instabilt. Borås förskolor påverkas i nuläget främst av priserna på verksamhetens nödvändiga varor, främst livsmedel. Stor risk för ytterligare påverkan av ekonomin under 2023.

Under maj har frånvaron varit fortsatt hög. Sjukfrånvaron har sjunkit men VAB är fortsatt högt. Något minskade svårigheter att få vikarier för förskolorna.

Den uppsökande verksamheten har lett till 2 nya inskrivna barn.

3 Indikatorer och uppdrag

Indikatorer	Senast utfall	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	9,8	10,2	11	11,6

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.

Senaste utfallet för sjukfrånvaron är från tertial 1 2023. Där syns en likvärdig sjukfrånvaro som för 2022 för februari och mars. Däremot har det skett en kraftig minskning i januari i jämförelse med föregående år, då det i januari 2022 var förvaltningens toppnotering. Det kom dock signaler från verksamheten att det var ansträngt läge med svårigheter att få in timvikarier för att täcka hög frånvaro, vilket visar att verksamheten även påverkas mycket av annan typ av frånvaro, så som vård av barn och semester.

Sjukfrånvaro som mäts årsvis, rullande 12, har varit stabil under tertial 1 och håller sig precis under 10%.

3.1 Ett tryggt och snyggt Borås

Målbild

Borås är en snygg och trygg plats. Vi som bor, verkar och möts här har nära till det vi behöver i vardagen.

Skulpturer och street-art ger Borås ett spännande yttre och internationell uppmärksamhet. Rena och snygga miljöer i våra gemensamma vardagsrum skapar trivsel och ger trygghet.

Vi utformar våra bostadsområden tillsammans, och i hela Borås finns boenden som passar olika livssituationer och olika åldrar. Här finns service, fritidsaktiviteter, kultur, företag och närhet till natur där människor bor och verkar.

Indikatorer	Senast utfall	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
Förskollärartäthet, antal barn/lärare med förskollärläggimation, %				

Förskollärartäthet, antal barn/lärare med förskollärläggimation, %

Indikatorn följs upp en gång per år i oktober.

3.2 Möjligheter och mod att utvecklas

Målbild

I Borås är vi kreativa och har mod att tänka och handla i nya banor. Här är det lätt att förverkliga idéer och drömmar.

Högklassig utbildning från förskola till universitet får människor och samhälle att växa. Tack vare samverkan mellan kommun, universitet, näringsliv och civilsamhälle finns det attraktiva utbildningar på alla nivåer. Goda möjligheter till bildning ger boråsarna möjlighet att utvecklas och lära livet ut.

Borås utveckling vilar på ett arv inom textil och handel. Vi ligger i topp inom miljöteknik, IT och digitalisering, och vågar satsa på nya områden. Bredden av branscher och en stark entreprenörsanda skapar möjlighet att ta tillvara på den kunskap som finns här och att utvecklas som person.

Indikatorer	Senast utfall	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
Alla vårdnadshavare ska känna sig nöjda med sitt barns förskola, %	97			
Antal barn som beviljats särskilt stöd utifrån tilläggsbelopp	450			

Alla vårdnadshavare ska känna sig nöjda med sitt barns förskola, %

97 procent av vårdnadshavarna känner sig nöjda med sitt barns förskola vilket är ett bra och positivt resultat. Detta visar på att verksamheterna fungerar väl och vårdnadshavarna är nöjda. Enkäten har resulterat i cirka 8 000 kommentarer från vårdnadshavarna. Dessa kommer inte sammanställas på förvaltningsnivå men blir ett viktigt verktyg för respektive förskola i deras analys. Kommentarererna kan ge en fördjupad information och förståelse för vad vårdnadshavarna tycker om förskolan.

Antal barn som beviljats särskilt stöd utifrån tilläggsbelopp

Indikatorn följs upp två gånger per år.

Ett nytt arbetssätt har börjat att introduceras. Detta arbetssättet innebär att behov lyfts på tre nivåer. Dessa nivåer är ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd där ledning och stimulans är den grundläggande nivån och innefattar bland annat hur lärmiljöer och rutiner är utformade för att möta alla barn i verksamheten. Anpassningar kan innebära ett utformat bildstöd för kommunikationsstöd för ett specifikt barn och särskilt stöd kan vara stöd i form av resursperson och då utgår ett tilläggsbelopp.

Senast utfall är från tertial 1 2023.

4 Nämndens verksamhet

4.1 Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Utfall perioden	Budget perioden	Period-avvikelse	Årsbudget	Prognos	Års-avvikelse
Sålda platser	3 184	2 916	268	7 000	7 300	300
Statsbidrag	25 461	21 399	4 062	50 377	57 477	7 100
Förskoleavgifter	27 443	25 073	2 370	60 436	62 936	2 500
Övrigt	5 407	3 086	2 321	7 263	9 265	2 002
Summa intäkter	61 495	52 474	9 021	125 076	136 978	11 902
Personal	-283 781	-286 383	2 602	-705 599	-703 601	1 998
Kost	-33 459	-29 875	-3 584	-71 700	-77 700	-6 000
Lokalvård	-13 109	-12 014	-1 095	-28 835	-30 885	-2 050
Lokaler	-48 473	-48 138	-335	-115 073	-115 723	-650
Köpta platser	-28 667	-28 751	84	-66 870	-66 970	-100
Material	-4 029	-2 211	-1 818	-5 307	-9 307	-4 000
Övrigt	-14 222	-13 277	-945	-31 242	-32 342	-1 100
Summa kostnader	-425 740	-420 649	-5 091	-1 024 626	-1 036 528	-11 902
Buffert	0	0		-9 000	-9 000	0
Nettokostnad	-364 245	-368 175	3 930	-908 550	-908 550	0
Nämndbidrag	368 175	368 175		908 550	908 550	
Resultat efter nämndbidrag	3 930	0		0	0	

4.2 Ekonomiska förutsättningar

Förskolenämnden redovisar ett resultat på +3 930 tkr i förhållande till periodens budget. Nämndens buffert under året är 9 000 tkr. Nämndens prognos för helåret är enligt årsbudget.

På intäktssidan har under perioden förskoleavgifter varit högre än budgeterat, +2 370 tkr. Trots färre barn i verksamheten jämfört med motsvarande period föregående år är intäkterna högre. Detta innebär att barnen går fler timmar i förskolan. Förvaltningen ser att barn till arbetssökande eller föräldralediga som går 15 timmar eller lägre i förskolan har minskat med drygt 200 barn i snitt i år jämfört med motsvarande period förra året. På intäktssidan har även statsbidragen varit högre än budgeterat. En del statsbidrag eller nivån på vissa statsbidrag var inte kända vid budgeteringstillfället.

Nämnden gör för perioden ett underskott med närmare -3 600 tkr avseende kostverksamhet. Kostnaden för kostverksamhet ligger ca 3 500 tkr högre i år än för motsvarande period förra året. Av detta avser ca 1 700 tkr ökning av livsmedelskostnader mellan åren. Ökningen avseende livsmedel är drygt 18 % de första fem månaderna i år jämfört med januari-maj 2022.

Förskolenämndens ram inför 2023 räknades ned med ca 0,15 % avseende volym, baserat på befolkningsprognos framtagen i april 2022. Antalet inskrivna barn i våra egna förskolor har under perioden januari-maj varit 91 färre i snitt än under motsvarande period förra året. Antalet barn i fristående förskolor har varit fyra fler i snitt under januari-maj 2023 än under motsvarande period förra

året. Fristående pedagogisk omsorg har minskat med sex platser i snitt jämfört med motsvarande period förra året. I jämförelse mellan åren köper nämnden något fler platser i annan kommun jämfört med förra året.

Sammantaget har Förskolenämnden betalningsansvar för 87 färre barn under januari-maj 2023 än under motsvarande period 2022.

Inför varje ny planlagd förskola görs en noggrann behovsanalys, då dessa innebär en avsevärt högre lokalkostnad.

4.3 Verksamhet 2022

Tkr	Utfall perioden	Budget perioden	Period-avvikelse	Årsbudget	Prognos	Års-avvikelse
Central administration						
Intäkt	0	0	0	0	0	0
Kostnad	-6 049	-6 223	174	-16 089	-16 089	0
Nettokostnad	-6 049	-6 223	174	-16 089	-16 089	0
Politisk verksamhet						
Intäkt	0	0	0	0	0	0
Kostnad	-1 043	-990	-53	-2 369	-2 369	0
Nettokostnad	-1 043	-990	-53	-2 369	-2 369	0
Förskoleverksamhet						
Intäkt	59 224	50 700	8 523	121 800	133 302	11 502
Kostnad	-411 512	-406 261	-5 251	-989 677	-1 001 479	-11 802
Nettokostnad	-352 288	-355 561	3 273	-867 877	-868 177	-300
Öppen förskola						
Intäkt	367	232	135	276	276	0
Kostnad	-1 934	-1 788	-146	-4 136	-4 236	-100
Nettokostnad	-1 567	-1 556	-11	-3 860	-3 960	-100
Familjecentraler						
Intäkt	1 904	1 542	362	3 000	3 400	400
Kostnad	-5 202	-5 387	185	-12 355	-12 355	0
Nettokostnad	-3 298	-3 845	547	-9 355	-8 955	400
Buffert						
Intäkt	0	0	0	0	0	0
Kostnad	0	0	0	-9 000	-9 000	0
Nettokostnad	0	0	0	-9 000	-9 000	0
Totalt						
Intäkt	61 495	52 474	9 021	125 076	136 978	11 902
Kostnad	-425 740	-420 649	-5 091	-1 033 626	-1 045 528	-11 902
Nettokostnad	-364 245	-368 175	3 930	-908 550	-908 550	0

Ekonomiska och verksamhetsmässiga effekter

Förskolenämnden redovisar ett resultat på +3 930 tkr i förhållande till periodens budget. Prognosen för helåret är enligt årsbudget.

Central administration: Budgetavvikelsen är för perioden +174 tkr. Helårsprognos är enligt årsbudget.

Politisk verksamhet: Budgetavvikelsen är för perioden -53 tkr. Utfallet kan variera mellan månaderna. Helårsprognos är enligt årsbudget.

Förskoleverksamhet: Budgetavvikelse för perioden på +3 273 tkr. Helårsprognos är enligt årsbudget.

På intäktsidan har under perioden förskoleavgifter varit högre än budgeterat, +2 370 tkr. Trots färre barn i verksamheten jämfört med motsvarande period föregående år är intäkterna högre. Även statsbidragen varit högre än budgeterat.

Nämnden gör för perioden ett underskott med drygt -3 500 tkr avseende kostverksamhet. Livsmedelskostnaderna är drygt 18 % högre de första tre månaderna i år jämfört med januari-maj 2022.

Öppen förskola: Budgetavvikelsen är för perioden -11 tkr. Helårsprognos -100 tkr.

Familjecentral: Budgetavvikelsen är för perioden +547 tkr. Helårsprognos +400 tkr.

Buffert: Nämndens buffert för året är 9 000 tkr.

5 Verksamhetsmått

5.1 Förskola

5.1.1 Förskola

Verksamhetsmått (Halvår)	Utfall H1 2023	Utfall H2 2023	Budget 2023
Andel förskollärare, %	46		50
Andel barnskötare, %	31		30
Andel tillsvidareanställda utan relevant utbildning, %	6		20

Verksamhetsmått (Månad)	Utfall Apr 2023	Utfall Maj 2023	Budget 2023
Antal inskrivna barn från kommunen	6 250	6 332	5 750
varav barn i fristående verksamhet	453	456	445
Antal barn per årsarbetare i egen regi	5,4	5,5	5,4

För Budget 2023 redovisas siffror för oktober månad.

6 Nya placeringar och väntetid

Totalt antal nya placeringar per månad och väntetid

	Jan	Feb	Mar s	Apri l	Maj	Jun i	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Antal nya placeringar	272	96	102	64	70							
Plats på förskola på önskat placeringsdatum, andel barn (%)	100	100	99	98,4	100							
Väntetid i antal dagar för de barn som inte fått plats på förskola på önskat placeringsdatum, medelvärde	30	0	22	7	0							

Placerade barn under ett års ålder

	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
11-12 mån	3	5	5	4	3							
10-11 mån	1	0	1	1	0							
9-10 mån	0	1	1	0	1							
8-9 mån	1	1	0	1	0							
7-8 mån	0	0	1	0	0							
6-7 mån	0	0	0	0	0							
Totalt	5	7	8	6	4							

Svar på remiss - Borås Stads Uppförandekod

Förskolenämndens beslut

Förskolenämnden beslutar att tillstyrka förslag till Borås Stads Uppförandekod.

Sammanfattning

Förskolenämnden har beretts tillfälle att yttra sig över förslag till Borås Stads Uppförandekod. Uppförandekoden berör alla nämnder och bolag.

Uppförandekoden definierar den lägsta nivån för leverantörens förpliktelser. Leverantören ska respektera uppförandekoden och göra sitt yttersta för att uppnå kraven inom den egna organisationen och i leverantörskedjan.

Ärendet i sin helhet

Förslag till Borås Stads Uppförandekod har tagits fram och skickats på remiss till alla nämnder och bolag. Det nya förslaget kommer att ersätta den idag gällande versionen av Borås Stads Uppförandekod.

Borås Stads Uppförandekod syftar till att beskriva de förpliktelser som åläggs leverantören, samt leverantörskedjan när de ingår ett avtal med Borås Stad. Vidare anges även vad som förväntas av Borås Stad som kund utifrån kommunens ansvar i att ge tillgång till en väl fungerande kommun genom att bedriva verksamheten så att den främjar en hållbar utveckling.

Leverantören ska ha rutiner för att säkerställa att produkter som levereras och tjänster som utförs under avtalsperioden ska vara framställda och utförda under förhållanden som är förenliga med:

- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och tillhörande kärnkonventioner,
- ILO:s åtta kärnkonventioner nr 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 och 182,
- FN:s barnkonvention, artikel 32,
- Det arbetarskydd och den arbetsmiljölagstiftning som gäller i tillverkningslandet, samt
- Den arbetsrätt, inklusive lagstiftning om minimilön, och det socialförsäkringsskydd som gäller i tillverkningslandet.

Förskolenämnden vill särskilt uppmärksamma vikten av att barnarbete inte får förekomma följs, detta i enlighet med förslaget vilket anges i rubrik 3.2 i uppförandekoden. Om barnarbete upptäcks ska leverantören agera utifrån barnets bästa samt hitta lämpliga lösningar i samråd med barnet och barnets familj. Förslagets formulering är i likhet med den skrivning som finns att läsa i Sveriges regioners uppförandekod för leverantörer. I och med detta ser nämnden att det finns en allmänt godtagen förankring i denna formulering.

Förskolenämnden kan se att det nya förslaget till uppförandekod belyser de olika förpliktelserna som åläggs leverantören på ett mer tydligt och strukturerat sätt än i tidigare uppförandekod. Vidare sammankopplas de olika rubrikerna till FN:s Globala mål för hållbar utveckling, samt berörda delmål.

Förskolenämnden saknar dock en beskrivning kring hur denna koppling görs, samt hur uppförandekoden ska bidra till att nå målen.

Prövning av barnets bästa

Kommuner har som skyldighet att alltid beakta barnets bästa i alla beslut som rör barn. Kommunen har även fastslagit att allt arbete som staden bedriver ska grunda sig på ett antal centrala rättighetsprinciper, som icke-diskriminering, inkludering, transparens, ansvar, delaktighet och jämlikhet. Ärendet i sig bedöms vara av ren administrativ karaktär. Barnperspektivet och rättighetsprinciperna beaktas löpande inom Förskolenämndens ansvarsområde.

Beslutsunderlag

Remiss, Borås Stads Uppförandekod

Samverkan

Ärendet har varit föremål för samverkan på FSG den 17 augusti 2023.

Beslutet expedieras till

Kommunstyrelsen

Andreas Ekström
Ordförande

Ina Furtenbach
Förvaltningschef

BORÅS STAD

Avtalsbilaga X

Borås Stads Uppförandekod

Upphandlingens namn

Diarienummer: 20XX-000XXIN

INNEHÅLL

1	Syfte	3
2	Omfattning	3
3	Mänskliga rättigheter	3
3.1	Nationell lagstiftning	3
3.2	Ingen förekomst av barnarbete (ILO 138 och 182 samt barnkonventionen)	4
3.3	Ingen förekomst av tvångsarbete (ILO 29 och 105)	4
3.4	Ingen förekomst av diskriminering (ILO 100 och 111).....	4
3.5	Föreningsfrihet och organisationsrätt (ILO 87 och 98)	4
3.6	Löner och arbetstider	4
3.7	Arbetsmiljön ska vara säker och hygienisk (ILO 155 och 170).....	5
4	Miljö	5
4.1	Livscykelänkande och kretslopp	5
4.2	Avfall – Reduce Reuse Recycle	5
4.3	Klimatsmart	5
4.4	Riskhantering och konsekvensbedömning	5
4.5	Befolkningsgrupper	6
4.6	Hållbar upphandling	6
5	Regler och lagar	6
5.1	Korruption	6
5.2	Lagöverträdelser och lagliga krav	6
6	FSC Policy	6
7	Inspektioner och uppföljning	7
8	Avvikelse	7
9	Signering	7

1 SYFTE

Kund ansvarar för att alla invånare har tillgång till en väl fungerande kommun genom att bedriva verksamheten så att den främjar en hållbar utveckling för kommunala invånare.

Leverantören ska respektera Uppförandekoden och att de gör sitt yttersta för att uppnå kraven inom den egna organisationen och i leverantörskedjan. Detta bör ske genom dialog, transparens och ett öppet samarbete mellan Kund och leverantören, vilket gynnar båda parter.

De varor och tjänster som köps in ska vara producerade under hållbara och ansvarsfulla förhållanden som inte kränker mänskliga rättigheter.

2 OMFATTNING

Uppförandekoden definierar den lägsta nivån för Leverantörens förpliktelser.

Leverantören är alltid skyldig att följa sitt lands lagar och regler och för det fall denna uppförandekod agerar i strid med inrikes lagar äger inrikes lagar företräde.

För det fall denna uppförandekod är mer extensiv än inrikes lagar ska denna uppförandekod äga företräde.

Uppförandekoden omfattar Leverantören så väl som hela leverantörskedjan.

3 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Borås Stads avtalspartners ska respektera mänskliga rättigheter i sin verksamhet.

Leverantören ska ha rutiner för att säkerställa att produkter som levereras och tjänster som utförs under avtalsperioden ska vara framställda och utförda under förhållanden som är förenliga med:

- ✓ FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och tillhörande kärnkonventioner,
- ✓ ILO:s åtta kärnkonventioner nr 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 och 182,
- ✓ FN:s barnkonvention, artikel 32,
- ✓ Det arbetarskydd och den arbetsmiljölagstiftning som gäller i tillverkningslandet, samt
- ✓ Den arbetsrätt, inklusive lagstiftning om minimilön, och det socialförsäkringskydd som gäller i tillverkningslandet.

3.1 NATIONELL LAGSTIFTNING

Lagstiftningen i de länder där leverantören är verksam ska efterlevas och utgör alltid en miniminivå för de anställdas villkor.

3.2 INGEN FÖREKOMST AV BARNARBETE (ILO 138 OCH 182 SAMT BARNKONVENTIONEN)

Barnarbete, enligt definitionen i ILO-konventionen, får inte förekomma. Om barnarbete upptäcks ska leverantören agera utifrån barnets bästa samt hitta lämpliga lösningar i samråd med barnet och barnets familj.

DELMÅL 8-7

UTROTA
TVÅNGSARBETE,
MÄNNISKAHANDEL
OCH BARNARBETE

3.3 INGEN FÖREKOMST AV TVÅNGSARBETE (ILO 29 OCH 105)

Tvångsarbete, inklusive slavarbete, kontraktsarbete eller ofrivilligt fängelsearbete får inte förekomma. Med tvångsarbete avses arbete eller tjänster som utförs genom hot om straff eller liknande och som inte utförs på frivillig basis.

DELMÅL 8-7

UTROTA
TVÅNGSARBETE,
MÄNNISKAHANDEL
OCH BARNARBETE

3.4 INGEN FÖREKOMST AV DISKRIMINERING (ILO 100 OCH 111)

Diskriminering får inte förekomma. Med diskriminering avses:

1. **Direkt diskriminering:** att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation.
2. **Indirekt diskriminering:** att någon missgynnas genom tillämpningar som kan missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder.
3. **Bristande tillgänglighet:** att någon med en funktionsnedsättning missgynnas genom att åtgärder inte har vidtagits som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning.
4. **trakasserier:** ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.
5. **sexuella trakasserier:** ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

3.5 FÖRENINGSFRIHET OCH ORGANISATIONSRÄTT (ILO 87 OCH 98)

Leverantörens anställda bör ha rätt att organisera sig fackligt utan negativa konsekvenser. I länder där föreningsrätten är begränsad eller under utveckling, ska leverantören medverka till att anställda får möta företagsledningen för att diskutera löne- och arbetsvillkor utan negativa konsekvenser. De anställda bör fritt kunna välja deras egen arbetsrättsliga representant.

DELMÅL 8-8

SKYDDA
ARBETSTAGARES
RÄTTIGHETER OCH
FRÄMJA TRYGG OCH
SÄKER ARBETSMILJÖ
FÖR ALLA

3.6 LÖNER OCH ARBETSTIDER

Lön ska betalas direkt till den anställde på överenskommen tid och till fullo. Den nationellt lagstadgade minimilönen är lägsta accepterad lönenivå. Veckoarbetstiden får inte överstiga den lagliga gränsen och övertid ska vara betald.

Arbetstagarna ska ha minst en vilodag i veckan. Veckoarbetstiden får inte överstiga de lagliga gränserna i veckan, inklusive övertid.

DELMÅL 8-8

SKYDDA
ARBETSTAGARES
RÄTTIGHETER OCH
FRÄMJA TRYGG OCH
SÄKER ARBETSMILJÖ
FÖR ALLA

3.7 ARBETSMILJÖN SKA VARA SÄKER OCH HYGIENISK (ILO 155 OCH 170)

Leverantören som arbetsgivaren ska, så långt det är möjligt, säkerställa en god och säker arbetsmiljö, tillhandahålla relevant skyddsutrustning och se till att information om hälsa och säkerhet finns lättillgänglig på arbetsplatsen.

Med säker och hygienisk arbetsmiljö avses att arbetstagaren ska, då den befinner sig på en plats som arbetsgivaren har direkt eller indirekt kontroll över, garanteras att vara fri från eller skyddas mot förhållanden som kan utgöra en fara för arbetstagarens fysiska och/eller psykiska hälsa.

Arbetstagaren som arbetar i leverantörens verksamhet ska erbjudas en säker och hälsosam arbetsmiljö där förebyggande åtgärder, som minimerar skador och hälsorisker ska vidtas.

Anställda ska få utbildning om de eventuella hälsorisker som arbetet kan medföra, inklusive brandsäkerhet, farliga arbetsmoment och första hjälpen.

4 MILJÖ

Leverantören ska bedriva sin verksamhet med hänsyn till miljön och klimatet och följa lokal och nationell miljölagstiftning. Leverantören ska ha rutiner och ett systematiskt arbete för att minska sin miljö- och klimatpåverkan.

4.1 LIVSCYKELTÄNKANDE OCH KRETSLOPP

Leverantören ska i möjligaste mån tillämpa livscykel tänkande för att minska miljöpåverkan av sina produkter och tjänster. Det gäller från utvinning av råvaror och energiproduktion, genom produktion och användning och till sluthantering eller återvinning. Leverantören bör fokusera på utveckling, inte bara följa regler och krav, och bör fortlöpande förbättra miljöprestandan hos sina produkter och tjänster.

4.2 AVFALL – REDUCE REUSE RECYCLE

Leverantören bör förebygga uppkomsten av avfall genom att ha förebyggande åtgärder innan ett ämne, ett material eller en produkt blivit avfall. Avfallsförebyggande åtgärder måste därför i första hand vidtas i tillverknings- och användningsledet. Leverantören bör även vidta åtgärder som underlättar och främjar återanvändning och återvinning samt informera om detta arbete.

4.3 KLIMATSMART

Leverantören bör arbeta proaktivt för att bidra till Borås Stads vision om en fossilbränslefri stad. Använda bränslen bör i första hand vara förnyelsebara och bidra till minskade utsläpp av fossilt CO2.

4.4 RISKHANTERING OCH KONSEKVENSBEDÖMNING

Leverantören bör tillämpa ett systematiskt arbetssätt för att identifiera, analysera och följa upp risker kopplade till sina aktiviteter, tjänster och produkter för att undvika, minska och mildra risker och påverkan på människor, miljö och ekonomi. Risker

som bedöms som betydande för människor, miljö eller ekonomi förknippade med tjänster eller produkter som levereras ska alltid kommuniceras till Kund.

4.5 BEFOLKNINGSGRUPPER

Produktion eller användning av naturresurser tillåts ej bidra till förstöring eller degradering av viktig inkomstkälla för marginaliserad befolkningsgrupp såsom t.ex. landutnyttjande, vattenanvändning eller andra naturresurser som är nödvändiga för dem.

DELMÅL 12-6

UPPMUNTRA FÖRETAG
ATT TILLÄMPA
HÅLLBARA METODER
OCH HÅLLBARHETS-
REDOVISNING

4.6 HÅLLBAR UPPHANDLING

Leverantören bör arbeta så att miljömässig, social och etisk hänsyn tas igenom hela livscykeln för de produkter eller tjänster som upphandlas. Om möjligt bör man prioritera, företag, produkter och tjänster med liten negativ påverkan, till exempel miljömärkning eller revisioner.

5 REGLER OCH LAGAR

5.1 KORRUPTION

Leverantören ska uppvisa hög affärsetik och inte på något sätt medverka i korruption, bestickning, bedrägeri eller utpressning. Leverantören ska ha en hög medvetenhet om korruption hos sina anställda, företrädare och leverantören och om hur korruption kan motverkas. Leverantören får inte erbjuda eller ta emot gåvor, betalningar eller andra förmåner som kan vara ägnade att förleda mottagaren att handla mot sin plikt.

DELMÅL 16-5

BEKÄMPA KORRUPTION
OCH MUTOR

Leverantören har ett verkkningsfullt system där risker identifieras och hanteras för att motverka korruption. Anställda, partner, företrädare och leverantören ska uppmanas att rapportera överträdelser av organisationens riktlinjer samt oetiskt och orättvist agerande.

5.2 LAGÖVERTRÄDELSER OCH LAGLIGA KRAV

Leverantören ska följa nationell lagstiftning i de länder där de verkar. Leverantören ska acceptera ansvar och rapportera lagöverträdelser till berörda myndigheter när förseelser har skett och med lämpliga åtgärder gottgöra förseelsen och vidta åtgärder för att förhindra att den upprepas. Leverantören ombesörjer själv att lagligt erforderliga tillstånd, licenser och registreringar är relevanta för deras verksamhet.

DELMÅL 16-4

BEKÄMPA
ORGANISERAD
BRÖTTSLIGHET OCH
OLAGLIGA FINANS- OCH
VAPENFLÖDEN

6 FSC POLICY VAD STÅR DET FÖR?

Leverantören ska inte vara delaktig eller bidra till:

- Olaglig skogsavverkning och handel med olagligt avverkat virke eller skogsprodukter
- Överträdelser av traditionella och mänskliga rättigheter i skogsbruk
- Destruktion av höga naturvärden i skogsbruk

DELMÅL 15-2

FRÄMJA HÅLLBART
SKOGSBRUK. STOPPA
AVSKOGNINGEN OCH
ÅTERSTÄLL UTARMADE
SKOGAR

- Betydande omvandling av skog till plantager eller icke-skogsbruk
- Införande av genetiskt modifierade organismer i skogsbruk

7 INSPEKTIONER OCH UPPFÖLJNING

Genom att leverantören, VD/ansvarig firmatecknare, skriver under Uppförandekoden intygas att leverantören, och eventuella underleverantörer, följer krav i uppförandekoden.

Underskriften ger Kund rätt att genom annonserad samt oannonserad inspektion, eller på annat sätt, undersöka att dokumentets krav efterlevs.

Leverantören är skyldig att svara på efterfrågade självskattningsformulär samt insända efterfrågad data för uppföljning av klimatpåverkan, utsläpp, arbetsrättsliga villkor samt kring annan data som rör denna uppförandekod.

Leverantören ansvarar för att inhämta och översända efterfrågad data och självskattningsformulär från underleverantören.

8 AVVIKELSE

Vid bristande efterlevnad av Uppförandekoden ska leverantören avhjälpa detta med en tid- och åtgärdsplan som ska godkännas av Kund och tas fram inom den tid som Kund angett. Tid- och åtgärdsplanen ska stå i proportion till bristernas art och tydligt beskriva hur dessa avhjälpas inom angiven tid.

Kund har rätt att säga upp Avtalet med omedelbar verkan om Leverantören inte vidtar rättelse inom angiven tid eller inte avhjälpas brister enligt fastställd åtgärdsplan.

Kund har också rätt att säga upp Avtalet med omedelbara verkan vid allvarliga brister i Uppförandekoden efterlevnad.

9 SIGNERING

Uppförandekoden har signerats digitalt av behörig företrädare.

Leverantör (xxxxxx-xxxx)

Förnamn Efternamn

Befattning

Remiss: Borås Stads Uppförandekod

Remissinstanser

1. Arbetslivsnämnden
2. Fritid- och folkhälsonämnden
3. Förskolenämnden
4. Grundskolenämnden
5. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
6. Individ- och familjeomsorgsnämnden
7. Kulturnämnden
8. Lokalförsörjningsnämnden
9. Miljö- och konsumentnämnden
10. Samhällsbyggnadsnämnden
11. Servicenämnden
12. Sociala omsorgsnämnden
13. Stadsrevisionen
14. Tekniska nämnden
15. Valnämnden
16. Vård- och äldrenämnden
17. Överförmyndarnämnden
18. AB Bostäder i Borås Stad
19. AB Toarpshus
20. AB Sanhultsbostäder
21. Borås Djurpark & Camping AB
22. Borås Elnät AB
23. Borås Energi och Miljö AB
24. Kv. Strömsdal 3 AB

25. Borås Kommuns Parkering AB
26. Akademiplatsen
27. BoråsBorås TME AB
28. Fristadbostäder AB
29. Industribyggnader i Borås AB
30. Inkubatorn i Borås AB
31. Viskaforshem
32. Elous 6 AB

Remissvaren ska ha kommit in till Kommunstyrelsen senast den **2023-09-30**.
Remissvaren skickas i elektronisk form till **KS.diarium@boras.se**
Ange diarienummer KS 2023-00440 och remissinstansens namn i ämnesraden
på e-postmeddelandet.

Nämndens/bolagets yttrande skall innehålla en kort sammanfattning. Denna kommer i normalfallet att användas i den sammanställning av remissvar som ingår i det beslutsunderlag som presenteras för Kommunstyrelsen.

Yttranden skall alltid innehålla ett tydligt ställningstagande till det remitterade ärendet (tillstyrker, avstyrker, avstår från att yttra sig). Reservationer, särskilda yttranden och protokollsanteckningar skall alltid redovisas tillsammans med nämndens/styrelsens beslut.

Rasmus Lundqvist
Handläggare
033 357405

Svar på Boråsförslaget: Färre barn i grupperna - Hållbar arbetsmiljö i förskolan

Förskolenämndens beslut

Förskolenämnden tackar för förslaget och anser att det är besvarat.

Förskolenämnden avslutar ärendet.

Ärendet i sin helhet

Via tjänsten Boråsförslaget har det kommit in ett förslag till Borås Stad som är inom Förskolenämndens ansvarsområde. Boråsförslaget är ett sätt för boråsare att lämna förslag som rör Borås. Varje förslag som får 100 röster eller fler, ska beredas och tas upp i den nämnd som ansvarar för frågan.

Förslagslämnaren föreslår att Skolverkets riktmärke gällande barngruppernas storlek ska gälla. Förslaget beskrivs innebära att fler förskolor genom förslaget får en hållbar arbetsmiljö där lärande, omsorg och trygghet får vara i fokus. Vidare föreslås att det för varje barngrupp ska finnas fyra pedagoger, minst två förskollärare och två barnskötare.

Förskolenämnden har upprättat ett svar på Boråsförslaget som kommer översändas till förslagslämnaren.

Sammanfattning av Förskolenämndens svar på Boråsförslaget

Förskolenämnden konstaterar att Skolverkets riktmärken är framtagna för att vara ett stöd för att skapa lagom stora barngrupper och är inte tvingande.

Förvaltningen arbetar för att säkerställa redovisningen av statistiken gällande barngruppernas storlek, för att på sikt kunna återspegla barngruppernas faktiska storlekar. Förskolenämnden bedömer att kvaliteten och likvärdigheten i förskolorna är god och kan inte se att endast gruppstorlek som ensam faktor väger tyngst. Förvaltningen arbetar aktivt med att behålla och rekrytera personal för att upprätthålla en god arbetsmiljö och trygg miljö för barnen. Förskolenämnden förespråkar därför ingen förändring till följd av Boråsförslaget: Färre barn i grupperna – hållbar arbetsmiljö i förskolan.

Förskolenämnden tackar för förslaget och anser det besvarat.

Prövning av barnets bästa

Kommuner har som skyldighet att alltid beakta barnets bästa i alla beslut som rör barn. Kommunen har även fastslagit att allt arbete som staden bedriver ska

grunda sig på ett antal centrala rättighetsprinciper, som icke-diskriminering, inkludering, transparens, ansvar, delaktighet och jämlikhet.

Ärendet i sig bedöms vara av ren administrativ art då det är ett svar på ett Boråsförslag. Barnperspektivet och rättighetsprinciperna beaktas löpande inom de områden som svaret berör.

Beslutsunderlag

1. Boråsförslaget: Färre barn i grupperna – hållbar arbetsmiljö i förskolan
2. Svar på Boråsförslaget: Färre barn i grupperna – hållbar arbetsmiljö i förskolan

Samverkan

Ärendet getts som information på FSG den 8 juni 2023.

Beslutet expedieras till

Förslagslämnare

Andreas Ekström
Ordförande

Ina Furtenbach
Förvaltningschef

Svar på Boråsförslaget: Färre barn i grupperna – hållbar arbetsmiljö i förskolan

Bakgrund

Via tjänsten Boråsförslaget har det kommit in ett förslag till Borås Stad som är inom Förskolenämndens ansvarsområde. Boråsförslaget är ett sätt för boråsare att lämna förslag som rör Borås. Varje förslag som får 100 röster eller fler, ska beredas och tas upp i den nämnd som ansvarar för frågan.

Förslagslämnaren föreslår att Skolverkets riktmärke gällande barngruppernas storlek ska gälla. Förslaget beskrivs innebära att fler förskolor genom förslaget får en hållbar arbetsmiljö där lärande, omsorg och trygghet får vara i fokus. Vidare föreslås att det för varje barngrupp ska finnas fyra pedagoger, minst två förskollärare och två barnskötare.

Skolverkets riktmärke

Barngruppernas storlek har betydelse för barns trygghet, utveckling och lärande. Skolverket framför att det finns flera faktorer som styr när en barngrupp kan anses vara lagom stor. Som riktmärke rekommenderar Skolverket 6–12 barn per barngrupp för barn i åldern 1–3 år. För barn i åldern 4–5 år är riktmärket 9–15 barn per barngrupp. Enligt Skolverket är dessa siffror framtagna som riktmärken, det innebär att det kan vara både fler eller färre barn i en barngrupp. Barngruppens storlek är också beroende på personalens utbildning och kompetens, personaltätheten relaterat till antal barn, barngruppens sammansättning och den fysiska miljön, samt hur dessa faktorer fungerar tillsammans. Med barngruppens sammansättning menar Skolverket till exempel barnens åldrar, andelen barn som behöver särskilt stöd i sin utveckling, andelen barn som har ett annat modersmål än svenska och vilka tider barnen är på förskolan.¹ Riktmärkena är inte tvingande, utan ska användas som något

¹ <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/ratt-till-forskola/#h-Barngrupperstorlekochsammansattning>

huvudmännen har att förhålla sig till samt vara ett stöd för att skapa lagom stora barngrupper.²

Huvudmännen har enligt skollagen i uppdrag att se till att barngrupperna har en lämplig storlek och sammansättning. Skolverket skriver i Öppna jämförelser förskola 2020 att det i statistiken är en minskning av barngruppernas storlek sett till de senaste tio åren. De lyfter dock fram att definitionen på barngrupp har förändrats under denna period och pekar på att begreppen gruppstorlek och avdelning har glidit isär, så även den definition som Skolverket använder som grund för sin statistik. Den slutsats som Skolverket gör baserat på statistiken är att huvudmännen och förskolor i högre grad än tidigare organiserar sig för att begränsa storleken på barngrupperna under dagen³.

Andel förskollärare och barnskötare

Skollagen reglerar inte antal eller vilken personaltäthet som en förskola ska ha. Vidare anger skollagen att det måste finnas förskollärare i förskolan, men det framgår inte av skollagen hur många förskollärare det måste finnas per förskoleenhet eller avdelning. I skollagen står det ”utöver förskollärare får det i undervisningen finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens utveckling och lärande främjas”.⁴ Detta kan till exempel vara barnskötare. Detta regleras inte heller i hur många det måste finnas per förskoleenhet eller avdelning.

Av läroplanen för förskola framgår att förskollärare ansvarar för att undervisningen bedrivs i enlighet med målen i läroplanen. Vidare anges uppdraget för var och en i arbetslaget, där förskollärare, barnskötare och annan personal kan ingå. Läroplanen reglerar inte antal förskollärare, barnskötare eller annan personal på förskola eller avdelning⁵.

Kända effekter av stora barngrupper

Generellt mår barn bättre i mindre barngrupper och får bättre förutsättningar att få sina behov tillgodosedda, detta minskar drastiskt i och med att barngrupperna blir större. Personalens möjlighet att bemöta varje barn utifrån den enskildes nivå försvåras när det är fler barn som ska ha möjlighet att ta plats. I och med detta minskar även måluppfyllelsen mot läroplanen vilket skapar sämre förutsättningar för barnen när de kommer till grundskolan.

Barnens behov tillgodoses bättre i mindre barngrupper och detta gäller framförallt barn som är i behov av extra stöd. När barnets behov tillgodoses direkt skapas inte den negativa spiral som annars lätt uppstår, när behoven bygger på varandra och eskalerar.

² <https://www.skolverket.se/for-dig-som-.../elev-eller-foralder/skolans-organisation/sa-har-fungerar-forskolan>

³ Öppna jämförelser Förskola 2020

⁴ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

⁵ <https://www.skolverket.se/undervisning/forskolan/laroplan-for-forskolan/laroplan-lpfo-18-for-forskolan>

När barngrupperna blir större blir också arbetsmiljön mer intensiv. Alla de här aspekterna har en negativ effekt på arbetsmiljön och sjuktalen. Tillbudet och olycksfallen riskerar också att öka.

Förskoleförvaltningen Borås Stad

Borås Stad är huvudman för 73 förskolor belägna i Borås kommun. Förskolans uppdrag är att lägga grunden för ett livslångt lärande. Allt arbete i förskolan utgår från läroplanen för förskola och verksamheten ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar.

Barngruppernas storlek

Hösten 2022 låg snittet på barngruppernas storlek på 15,6 barn per barngrupp. Sett till årsutfallet för Borås Stads förskolor var barngruppernas storlek 14,7 barn per barngrupp. Per den 31 maj 2023 då förskolorna generellt sett har som flest barn placerade i verksamheten låg snittet på 16,3 barn per barngrupp. Antal placerade barn i förskolorna skiljer sig också åt mellan vår och höst där det i snitt är runt 500 fler barn placerade under vårterminerna. För 2022 låg genomsnittet för kommunala förskolor i Sverige på 15,5 barn per barngrupp.

Tabellen nedan visar att i Borås Stads kommunala förskolor låg barngruppsstorleken för yngre barn i snitt på 14 barn i maj och på 13 barn i oktober 2022. Höstsiffrorna som redovisas i tabellen är från den 15 oktober, vilket är den statistik som redovisas till Statistikmyndigheten, SCB.

För äldre barn bestod barngruppsstorleken i snitt utav 17,8 barn i maj och samma för oktober 2022. Vid jämförelse med 2019 var gruppstorleken för äldre barn på 20,5 respektive 19,8 barn under mars och oktober för förskolor utan statsbidrag⁶.

	31 maj 2023	15 oktober 2022
Gruppstorlek genomsnitt	16,3	15,6
Gruppstorlek yngre barn	14	13
Gruppstorlek äldre barn	17,8	17,8
Gruppstorlek blandade åldrar	18,4	*

**Uppgiften redovisas inte till SCB per den 15 oktober.*

Bokföringstekniska effekter till följd av borttag av riktat statsbidrag

Vid jämförelse mellan 2021 och 2022 för alla förskolor ser snittökningen i statistiken ut att ha varit 3,1 barn per barngrupp från 12,5 till 15,6, generellt för barngrupper i staden. Utfallet beror delvis på hur barngrupperna registrerats i systemet under tiden nämnden erhöll statsbidrag för minskade barngrupper. I övergången till ramfinansiering har bokföringsmässig teknikalitet gjort att avdelningarna registrerats på ett annat sätt än tidigare. Förvaltningen arbetar

⁶ Utredning avseende hur Skolverkets riktmärke för barngrupps storlek ska nås, Förskolenämnden 2019-12-12

med att se över hur barngrupperna redovisas för att få en mer rättvis bild av siffran utifrån hur förskolorna faktiskt delar upp barngrupperna under dagen.

Medarbetarna på förskolorna arbetar aktivt med att dela barngrupperna under dagen, vilket nu inte framgår av statistiken på samma sätt.

Statistiken är från 15 oktober respektive år.

Antal barn per personal

För alla förskolor låg antalet barn per personal 2021 på 4,8 och under 2022 5,0. Snittökningen mellan dessa två år är 0,2 barn per personal. Per den 31 maj 2023 är snittet för antal barn per personal 5,5.

Vid jämförelse med genomsnittet av Sverige kommuner av personaltäthet, inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, ligger Borås kommun på 5,0 barn per årsarbetare jämfört med genomsnittet av Sverige kommuner som ligger på 5,1 barn per årsarbetare.

Andel förskollärare per förskola

Genomsnittet för andel förskollärare per förskola är 47 %.

Förskolan som har högst andel förskollärare har en andel på 73 % och andelen barnskötare är 17 %.

Förskolan som har lägst andel förskollärare har en andel på 13 % och andelen barnskötare är 33 %.

Andel barnskötare per förskola

Genomsnittet för andel barnskötare per förskola är 33 %.

Förskolan som har högst andel barnskötare har en andel på 69 % och andelen förskollärare är 31 %.

Förskolan som har lägst andel barnskötare har en andel på 9 % och andelen förskollärare är 63 %.

Ekonomiska förutsättningar

Från och med 2022 slogs statsbidraget för minskade barngrupper ihop med statsbidraget för kvalitetssäkrande åtgärder och omvandlades från ett riktat statsbidrag till ett generellt statsbidrag. Mot bakgrund av det beslutade Kommunfullmäktige i Borås Stad den 18 november 2021 att till 2022 tillföra Förskolenämnden 35 mnkr som kompensation för bortfallet av statsbidrag. Det ökade kommunbidraget har gett Förskolenämnden möjlighet att satsa på en förbättrad grundnivå för barn per årsarbetare till förskolorna, samt öka nivåerna för riktad strukturersättning.

Kommunbidraget har skapat en större stabilitet och förutsägbarhet i resursfördelningen jämfört med statsbidraget där ersättningen var osäker inför varje läsår. Ersättningen från det tidigare statsbidraget har varit opålitligt då fördelningen har kunnat variera kraftigt från år till år för respektive förskola.

När ersättningen istället nu ingår i den interna resursfördelningen blir planeringen lättare för den enskilda förskolan då preliminärt besked om

ersättningens storlek sker med större framförhållning än vad statsbidraget gjorde. Här handlar det inte heller om att förskolan riskerar att bli av med hela ersättningen utan snarare om nivån på ersättningen.

Ytterligare en skillnad från statsbidraget är att ersättningen nu fördelas ut till alla barngrupper på förskolan. Vid tilldelning av statsbidrag förekom det att endast vissa barngrupper delades och de yngre barnen skulle då prioriteras. Pengarna kom alltså inte alla hemvister till del och barngruppernas storlek kunde därför variera stort inom en förskola. Kommunbidraget har jämnat ut dessa skillnader och skapat en större likvärdighet.

Varje år fattar Förskolenämnden beslut om den interna resursfördelningen utifrån den modell Kommunfullmäktige beslutat. Hur resurserna fördelas internt mellan grundnivå och den riktade strukturersättningen kan då komma att variera.

Parametrarna för Strukturersättningen i modellen är:

- storlek på enheten; där mindre enheter får kompensation (2 mnkr totalt för 2023)
- ålder; där yngre barn tilldelas ett större belopp (2,6 mnkr totalt för 2023)
- socioekonomisk sammansättning av de inskrivna barnen (15,4 mnkr totalt för 2023).

Tillgång till behörig personal

Förskoleförvaltningen hade under 2022 lägre personalomsättning än Borås Stad ca 7 % i jämförelse med ca 10 %, vilket visar på att medarbetarna är mindre benägna att lämna sin anställning än Borås Stad i övrigt.

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, stödjer kommunerna i arbetet med kompetensförsörjning. De kan i sitt arbete se att kommuner har behövt anställa fler personal utan adekvat utbildning för att bibehålla personaltätheten i förskolorna. Vidare kan de konstatera att det är ett stort glapp mellan utbildningskapaciteten och det årliga rekryteringsbehov av förskollärare som finns. Detta gäller även för barnskötare. Vidare lyfter SKR att nyutbildade ändå inte kommer möta de kompetensbehov som finns och förväntas finnas framöver.⁷

Förskolenämnden arbetar för att rekrytera fler utbildade förskollärare, men det är en utmaning i ett nationellt läge där antalet förskollärare minskar och konkurrensen hårdnar. En hög andel förskollärare är en förutsättning för en undervisning av hög kvalitet. En god försörjning på utbildade barnskötare ger också bättre förutsättningar för en god utbildning där utveckling, lärande och omsorg bildar en helhet för barnen. Därför kommer förvaltningen utveckla arbetet med den verksamhetsförlagda utbildningen och fånga upp förskollärarstudenter i ett tidigt skede samt ge dessa goda förutsättningar för

7

https://skr.se/skr/skolakulturfrid/forskolagrundochgymnasieskolakomvux/forskola/forskola_nskompetensforsorjning.46828.html

anställning. Förvaltningen planerar också att arbeta vidare med valideringsutbildningar och stötta personal som vill validera till förskollärare och barnskötare.

Sett till andel heltidstjänster i förskolan med förskollärlägitimation ligger Borås på 48 %, vilket kan jämföras med genomsnittet av Sveriges kommuner om ligger på 44 %. Statistiken är från 15 oktober 2022.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljön i förskolorna är utmanande utifrån många olika aspekter. Alla de här aspekterna har en negativ effekt på arbetsmiljön och sjuktalen. När barngrupperna blir större blir arbetsmiljön mer intensiv. Tillbudet och olycksfallen riskerar också att öka. Förskoleförvaltningen arbetar strukturerat och systematiskt med den centralt fastställda SAM-kalendern, för att identifiera risker och åtgärda och följa upp dessa.

Medarbetarenkäten

Vartannat år genomför Borås Stad en medarbetarenkät. Senaste genomfördes i oktober 2021, där 87,3 % av förvaltningens medarbetare svarade.

Inom området arbetsklimat och trivsel är resultatet 4,1 på en femgradig skala. I enkäten ställs också frågan hur sannolikt det är att hen arbetar kvar i Borås Stad om tre år, är resultatet 4 på en femgradig skala. Resultaten visar på att medarbetarna trivs väldigt väl på Förskoleförvaltningen.

Föräldrarenkät

I början av varje år, under februari och mars månad uppmanas alla vårdnadshavare med barn i förskolan att svara på en föräldrarenkät. Det är 84 % av vårdnadshavarna som besvarat enkäten 2023.

Av resultatet framgår att 99 % av de som har svarat på enkäten känner sig trygga när de lämnar sitt barn på förskolan. Vidare anger 97 % att de är nöjda med sitt barns förskola.

Analys

Hösten 2022 låg snittet på barngruppernas storlek på 15,6 barn per barngrupp. Sett till årsutfallet för Borås Stads förskolor var barngruppernas storlek 14,7 barn per barngrupp. Per den 31 maj 2023 då förskolorna generellt sett har som flest barn placerade i verksamheten låg snittet på 16,3 barn per barngrupp. Per maj månad 2023 är gruppstorleken för yngre barn i genomsnitt 14 barn per barngrupp och gruppstorleken för äldre barn är 17,8. Antal placerade barn i förskolorna skiljer sig dock åt mellan vår och höst där det i snitt är runt 500 fler barn placerade under vårterminerna. För 2022 låg genomsnittet för kommunala förskolor i Sverige på 15,5 barn per barngrupp.

Sett till nuläget på de kommunala förskolorna i Borås Stad är de i genomsnitt något över de antal barn per barngrupp som Skolverkets riktmärken förespråkar. Det finns förskolor som har barngrupper med färre barn och förskolor som har fler. Förskolenämnden konstaterar dock att Skolverkets

riktmärken är framtagna för att vara ett stöd för att skapa lagom stora barngrupper och är inte tvingande.

Förvaltningen arbetar med att se över hur barngrupperna redovisas för att få en mer rättvis bild av siffran utifrån hur förskolorna faktiskt delar upp barngrupperna under dagen. Medarbetarna på förskolorna arbetar aktivt med att fördela barngrupperna under dagen, vilket nu inte framgår av statistiken på samma sätt. Skolverket lyfter fram att definitionen på barngrupp har förändrats under de senaste tio åren och pekar på att begreppen gruppstorlek och avdelning har glidit isär, så även den definition som Skolverket använder som grund för sin statistik. Den slutsats som Skolverket gör baserat på statistiken som lämnas in varje år är att huvudmännen och förskolor i högre grad än tidigare organiserar sig för att begränsa storleken på barngrupperna under dagen.

Skollagen reglerar inte antal eller vilken personaltäthet som en förskola ska ha. Vidare anger skollagen att det måste finnas förskollärare i förskolan, men det framgår inte av skollagen hur många förskollärare det måste finnas per förskoleenhet eller avdelning. Sett till andel heltidstjänster i förskolan med förskollärarygghet ligger Borås på 48 %, vilket kan jämföras med genomsnittet av Sveriges kommuner som ligger på 44 %. Borås har i genomsnitt en personaltäthet på 5,0 barn per årsarbetare på förskolorna vilket är i likhet med genomsnittet för Sveriges kommuner 2022. Förskolenämnden arbetar likväl för att rekrytera fler utbildade förskollärare, men det är en utmaning i ett nationellt läge där antalet förskollärare minskar och konkurrensen hårdnar. En hög andel förskollärare är en förutsättning för en undervisning av hög kvalitet. En god försörjning på utbildade barnskötare ger också bättre förutsättningar för en god utbildning där utveckling, lärande och omsorg bildar en helhet för barnen.

Slutsats

Förvaltningen arbetar för att säkerställa redovisningen av statistiken gällande barngruppernas storlek, för att på sikt kunna återspegla barngruppernas faktiska storlekar. Förskolenämnden bedömer att kvaliteten och likvärdigheten i förskolorna är god och kan inte se att endast gruppstorlek som ensam faktor väger tyngst. Förvaltningen arbetar aktivt med att behålla och rekrytera personal för att upprätthålla en god arbetsmiljö och trygg miljö för barnen.

Förskolenämnden förespråkar därför ingen förändring till följd av Boråsförslaget: Färre barn i grupperna – hållbar arbetsmiljö i förskolan.

BORÅSFÖRSLAGET

FÄRRE BARN I GRUPPERNA - hållbar arbetsmiljö i FÖRSKOLAN

Barngruppernas storlek har stor betydelse för barns trygghet, utveckling och lärande. Barn har rätt till en hållbar arbetsmiljö och i nuläget är det alldeles för många barn per utbildad pedagog i grupperna i förskolorna runt om i landet, bla Borås. Förslaget menar att skolverkets riktlinjer gällande Barngruppernas storlek ska gälla, vilket innebär:

För barn mellan ett och tre år ska barngruppens storlek vara sex till tolv barn. Här ska det räknas på fyra pedagoger. Minst två förskollärare och två barnskötare.

För barn mellan fyra och fem år ska antalet vara nio till 15 barn. Här ska det räknas på fyra pedagoger. Minst två förskollärare och två barnskötare. Personaltätheten ska alltid kunna fyllas upp till detta med vikarie eller löpare ifall någon eller några inte arbetar heltid.

Förskolans arbetsmiljö har stora brister pga förutsättningar som inte matchar verkligheten. Grupperna ökar och den utbildade personalen försvinner från verksamheterna pga hög belastning. Detta påverkar barn dagligen just i detta nu och kommer även vara förödande för framtida skolgång. Forskning visar att tidiga insatser är det bästa vaccinet för framtida framgångar i skolan. Där kan förskolan spela en stor roll med sitt kompensatoriska uppdrag och kompetens.

Införande av detta förslag skulle innebära att fler förskolor får en hållbar arbetsmiljö där lärande omsorg och trygghet får vara i fokus. Det finns marginaler för frånvaro utan att barnens omsorg och utbildning drabbas.

Det finns också en större möjlighet för en verksamhet med kvalitet och likvärdighet då det finns personal med relevant utbildning som står för planering, utförande samt utvärdering av barnens omsorg och lärande. I ett långsiktigt perspektiv kommer detta även gynna både individ och samhälle då fler barn får möjlighet till jämlikare förutsättningar och livsvillkor.

Inskickat den: 2023-02-01

[Redacted text block]

Från: Boråsförslaget
Skickat: den 10 maj 2023 11:27
Till: Förskolenämnden Diarium
Ämne: Boråsförslaget: FÄRRE BARN I GRUPPERNA - hållbar arbetsmiljö i FÖRSKOLAN
Bifogade filer: Boråsförslag till nämnd.docx

Hej!

Via tjänsten Boråsförslaget har det kommit in ett förslag som rör er nämnd. Boråsförslaget är ett enklare sätt för boråsare att lämna förslag som rör Borås. Varje förslag som får 100 röster eller fler, behöver beredas och tas upp i den nämnd som ansvarar för frågan. **I beredningen av ärendet är det upp till er i nämnden att bedöma om ärendet behöver samverkas med fler nämnder.**

Förslaget som kommit in finns i bifogad fil.

Förslagslämnaren har fått information om att förslaget kommer tas upp i er nämnd och fått anvisningar om hur hen kan följa förslaget via er nämnds handlingar och protokoll på webbsidan. Personen har dock inte fått några löften om när detta ska ske, utan bara att det är viktigt att följa ärendet via er nämnds webbsida. Stadsledningskansliets administrativa enhet uppmanar varje nämnd att ta en första kontakt med förslagslämnaren och ge information om när ärendet kan komma att tas upp i nämnden.

Mer om Boråsförslaget

Det är beredningsgruppen för medborgarinflytande under ledning av Per-Olof Höög (S) som fattat beslut om att under 2022 pröva ett enklare sätt för boråsarna att lämna förslag. Om testet faller väl ut, kommer det ersätta det som idag kallas för e-petition.

Läs mer om Boråsförslaget på boras.se.

Med vänlig hälsning,

Stadsledningskansliets administrativa enhet i Borås Stad

Borås Stad – Stadsledningskansliet
Kungsgatan 55, 501 80 Borås
Webbplats: [Boras.se](https://boras.se)

Ing-Marie Samuelsson
HandläggareDatum
2023-06-20Instans
Förskolenämnden
Dnr FN 2023-00074 1.1.3.25

Remiss: Borås Stads program för nationella minoriteter

Förskolenämndens beslut

Förskolenämnden beslutar att tillstyrka remissen ”Borås Stads program för nationella minoriteter” under förutsättning att nedanstående synpunkter beaktas.

Förskolenämnden beslutar att avstyrka punkten 14 nedan samt att översända svaret till Arbetslivsnämnden.

Ärendet i sin helhet

Program för nationella minoriteter gäller för samtliga nämnder och bolag inom Borås Stad och revideras vart fjärde år av Arbetslivsnämnden. I bakgrunden beskrivs vilka de nationella minoriteterna är. Aktuell lagstiftning för området tas upp tillsammans med principen om självidentifikation som beskriver att varje individ själv avgör om hen tillhör en nationell minoritet. Arbetslivsnämndens samordningsroll beskrivs vara att ge stöd och utbildningsinsatser inom minoritetspolitiken samt att sammankalla samverkansgruppen.

Målet med programmet är att Borås Stad ska se till att nationella minoriteter har samma rättigheter och möjligheter i samhället som majoritetsbefolkningen. I programmet beskrivs att Borås Stad arbetar rättighetsbaserat utifrån rubrikerna skydda, främja, delaktighet och inflytande samt information. Sist i programmet beskrivs arbetet med finskt förvaltningsområde och romsk inkludering. Under alla rubriker beskrivs nämnders och bolags ansvar på de olika områdena.

Sammanfattning av Förskolenämndens ställningstagande

Det finns goda intentioner i programmet för nationella minoriteter. Programmet är ett viktigt dokument för att stärka minoritetspolitiken i Borås Stad för att tydliggöra ansvar och roller i arbetet. Förskolenämnden förslår ett antal förändringar och förtydliganden.

1. Under rubriken *Uppföljning* föreslås att skrivningen om att redovisa tillgängliga eller äskade medel för minoritetsarbetet tas bort.
2. Gällande avsnittet *Återkoppling* behöver processen kring framtagandet av nyckeltal tydliggöras och nämnder göras delaktiga.
3. Under rubriken *Bakgrund* föreslås att delar av texten stryks och att fokus i texten handlar om vad skydd av nationella minoriteter innebär.
4. En del begrepp i programmet behöver definieras. Sådana begrepp är rättighetsbärare, skyldighetsbärare, samråd, samverkansråd, dialogforum och medborgardialog.

5. Avsnittet om lagstiftningen bör kompletteras med speciallagstiftningar.
6. I programmet tas upp att det inte möjligt att registrera tillhörighet till nationell minoritet och därför bör skrivningar om ungefärliga andelar tas bort.
7. Arbetslivsförvaltningens samordnande roll kan förtydligas mera gällande stöd och utbildningsinsatser.
8. I programmet tas diskriminering upp i några stycken. Dessa sammanhang behöver förtydligas.
9. Avsnitten *Skydda* och *Främja* föreslås skrivas ihop. Under rubrikerna kan ordet verksamhet bytas mot utbildning och punkten om att nämnden skapar förutsättningar för barn att utöva sitt språk och sin kultur behöver förtydligas.
10. Medborgardialogen, kartläggning av behoven och uppföljning av effekter av insatser under rubriken *Delaktighet och inflytande* behöver förtydligas.
11. Skrivningen om att säkerställa att information når de nationella minoriteterna bör bättre harmoniera med kraven i skollagen och i lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (3§ 2009:724). Ett förtydligande bör göras kring vilken information som ska finnas att tillgå på finska.
12. Punkten som handlar om barns finska identitet och språk kan tas bort.
13. Skrivningen om att förbättra situationen för romer behöver förtydligas och konkretiseras.
14. Förskolenämnden avstyrker förslagen om att skicka ut frågor på remiss till nationella minoriteter och skrivningen att planera för språkutbildning i finska för personal som möter barn och vårdnadshavare som identifierar sig som sverigefinnar. Förskolenämnden avstyrker även öppen förskoleverksamhet på finska och språkträning på finska.

Förskolenämndens ställningstagande i sin helhet

Förskolenämnden har tagit del av remissförslaget till revidering av *Program nationella minoriteter*. Programmet är ett viktigt dokument för att stärka minoritetspolitiken i Borås Stad för att tydliggöra ansvar och roller i arbetet.

Förskolenämndens ställningstagande beskrivs under nedanstående rubriker:

Uppföljning och återkoppling

Avsnittet som inleder programmet beskriver för vilka programmet gäller och hur det följs upp. Avsnittet innehåller även en skrivning om att vissa nämnder och bolag i budgettexter ska redovisa på ett mer ingående sätt än andra nämnder. Det gäller: *"Nämnder och bolag med specifika skyldigheter i lagstiftningen beskriver i budgettext hur mycket man har för avsikt att avsätta eller äska medel för att genomföra minoritetsarbetet. Detta innebär en transparens och en tydlighet gentemot de nationella minoriteterna."* Förskolenämnden anser att det inte är meningsfullt att redovisa vilka medel som ska avsättas eller som ska äskas för då det inte säger något om vad som utförs eller vilken kvalitet det har. Förslaget är att ta bort skrivningen då inte heller övriga stadens verksamhet som bedrivs inom politikområdet synliggörs

eller som kommunen erhåller statsbidrag för. Det skapar ingen helhet utifrån minoritetspolitiken som beskrivs i detta program.

När det gäller återkoppling på minoritetsarbetet är det oklart dels vad som återkopplas och vem som är mottagaren av återkopplingen och detta behöver förtydligas. Framtagandet av nyckeltal behöver göras tydligt dels när det gäller tillvägagångssättet i framtagandet och när det gäller vilka nyckeltal som avses. Förskolenämnden menar att nämndernas delaktighet i processen att ta fram nyckeltal är viktig.

Bakgrund till skyddet av nationella minoriteter

Under rubriken "*Bakgrund*" anges att historien är ett viktigt skäl till att det finns ett särskilt juridiskt skydd för nationella minoriteter. Förskolenämnden tycker att det är tillräckligt att i en programtext konstatera att nationella minoriteter har ett särskilt juridiskt skydd och istället förklara vad skyddet innebär. Förskolenämnden föreslår därför att meningen omformuleras. Resonemanget följs av att Sverige behöver göra upp med arvet efter rasbiologi, rasism och diskriminering av nationella minoriteter och detta tycker Förskolenämnden kan strykas då Borås Stad inte kan ta ett nationellt ansvar i frågan.

Begrepp

I avsnittet används begreppen *rättighetsbärare* och *skyldighetsbärare*. Begreppen används visserligen i andra texter i Borås Stad men ett program behöver kunna läsas självständigt och Förskolenämnden anser därför att det är klokt att i en programtext förtydliga vad begreppen står för i detta sammanhang.

Avsnittet om självidentifikationsprincipen under rubriken *Lagstiftning* föreslås av Förskolenämnden flytta till bakgrunden. Där blir den mer logisk i relation till att bakgrunden tar upp individer och grupper.

I dokumentet används olika begrepp för delaktighet och inflytande. Förskolenämnden tycker att det behöver förtydligas vilka skillnaderna är mellan samråd, dialogforum respektive medborgardialog.

Lagstiftning

Under rubriken "*Lagstiftningen*" tas både minoritetslagen och strategier för romsk inkludering upp på ett tydligt och bra sätt. Förskolenämnden saknar dock speciallagstiftningar på området. Skollagen och läroplan för förskolan, och även andra läroplaner, tar upp området. Med tanke på skrivningarna om särskilt fokus på barn och elever i texten vill Förskolenämnden peka på vikten att omnämna alla lagstiftningar som tar upp området. I samma stycke skrivs att det är viktigt att känna till att minoritetslagstiftningen och integrations- och migrationspolitiken skiljer sig från varandra. Detta behöver förtydligas eftersom det inte står på vilket sätt eller varför det är viktigt att känna till.

Nationella minoriteter i Borås

Under rubriken tas det upp en ungefärlig andel som tillhör en nationell minoritet trots att det därefter står att det inte är möjligt att registrera tillhörighet. Förskolenämnden föreslår att skrivningen tas bort då den inte fyller någon funktion.

Arbetslivsförvaltningens samordnande roll

Programmet tar vidare upp Arbetslivsförvaltningens samordnande roll. I detta avsnitt önskar Förskolenämnden en konkretisering av vilket stöd och utbildningsinsatser som erbjuds nämnder och bolag. Det är även viktigt att förtydliga vilken roll samverkansgruppen har i arbetet och vilka dialogforum som avses som viktiga i minoritetsarbetet.

Målsättningar

Under rubriken "*Detta vill Borås Stad uppnå*" inleds texten med: "*Borås Stad ser till att nationella minoriteter har samma rättigheter och möjligheter i samhället som majoritetsbefolkningen*". Formuleringen signalerar att de som tillsammans utgör en nationell minoritet inte har samma rättigheter och möjligheter i samhället, vilket tyder på strukturell diskriminering. Resonemanget behöver utvecklas för att tydliggöra vilka rättigheter och möjligheter det handlar om och vad som behöver utvecklas i ett Borås Stads-perspektiv. Förskolenämnden föreslår därför att meningen omformuleras.

Rättighetsbaserat arbete

Under rubriken tas upp att särskilda ansträngningar ska göras för att inkludera grupper som diskrimineras. Förskolenämnden menar att skrivningen behöver ses över och utvecklas för att det ska vara möjligt att åtgärda den diskriminering som tas upp. För det första behöver diskrimineringen beskrivas och för det andra behöver det tydliggöras vad särskilda ansträngningar betyder. Lite senare i samma avsnitt beskrivs att kommunen strävar efter att anställa personal med kunskap i de nationella minoritetsspråken. Här behövs ett förtydligande om det finns en tanke eller beslut om kvotering och om strävan är generell eller är tänkt i specifika sammanhang.

Avsnittet har två underrubriker: "*Skydda*" och "*Främja*". Förskolenämnden föreslår att rubrikerna bakas ihop eftersom punkterna under respektive rubrik är likartade och det är svårt att se syftet med att dela upp punkterna under två olika rubriker. Under den tredje punkten under "*Skydda*" önskar Förskolenämnden byta ordet verksamhet mot utbildning, då det är nämndens uppdrag att bedriva utbildning. Första punkten under "*Främja*" behöver förtydligas gällande vad det innebär att nämnden ska skapa förutsättningar för barn att utöva sitt språk och sin kultur.

Delaktighet och inflytande

Under rubriken beskrivs att samtliga minoriteter ska bjudas in till medborgardialog med politiker. Det framgår inte vem som ansvarar för att detta sker. Andra punkten i avsnittet handlar om att kartlägga behoven. Vilka behoven är behöver enligt Förskolenämnden förtydligas. Den sista punkten ställer sig Förskolenämnden tveksam till. Det är inte troligt att det kan fungera i praktiken. Det är en svår gränsdragning i vilka frågor som berör de nationella minoriteterna och tillvägagångssättet finns inte etablerat idag att nämnden skickar ut egna frågor på remiss till några grupper.

När det gäller avsnittet "*Information*" beskrivs i första punkten att nämnder och bolag ska säkerställa att information om nationella minoriteters rättigheter når de nationella minoriteterna. Förskolenämnden menar att det inte finns lagstöd för skrivningen när det gäller att säkerställa att information når berörda. Att säkerställa att information går fram är ett uppdrag som går bortom kraven i skollagen och lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Förskolenämnden föreslår därför att skrivningen förändras så att den harmonierar med

nämnda lagar. I andra punkten i samma stycke beskrivs att nämnder och bolag ska säkerställa att information finns att tillgå på finska. Förskolenämnden anser att skrivningen bör förändras då det inte är möjligt att översätta all information till finska inom en nämnds verksamhetsområde. Nämndsprotokoll till exempel och olika planer som en förvaltning tar fram översätts idag inte till finska.

Finskt förvaltningsområde

Andra punkten under rubriken innehåller ordet man och Förskolenämnden föreslår att det byts ut till ”medborgare som använder det finska minoritetsspråket”. Den tredje punkten som beskriver att kommunen tillhandahåller finskundervisning till berörd personal anser Förskolenämnden är för långtgående i förskolans utbildningsverksamhet. Förskolan har medarbetare som talar olika språk och det är inte rimligt att planera för språkutbildning i finska för personal som i sitt arbete möter barn och vårdnadshavare som identifierar sig som sverigefinnar. Det är kostsamt både utifrån tillgänglig kompetensutvecklingstid och utifrån ett ekonomiskt perspektiv. Den fjärde punkten tar upp erbjudande av förskoleplats och äldreomsorgsplats. Förskolenämnden föreslår att skrivningen görs om till två punkter. Två punkter tar upp främjande av barns finska identitet och språk samt att erbjuda språkträning på finska till sverigefinska barn i alla förskolor. Förskolenämnden vill peka på att främjandet av identitet och språk redan finns beskrivet i läroplan för förskolan. Skrivningen kan därför tas bort då redan finns styrdokument som reglerar detta. Förskolenämnden avstyrker att språkträning på finska ska erbjudas till sverigefinska barn i alla förskolor. Det finns inga möjligheter att inom befintlig budgetram erbjuda en sådan verksamhet. Förskolenämnden avstyrker punkten om öppen förskoleverksamhet på finska. Öppen förskoleverksamhet har som syfte att vara till för alla föräldrar oavsett språktillhörighet.

Romsk inkludering

Under rubriken tas upp att kommunen ska förbättra situationen för romer. Förskolenämnden anser att skrivningen behöver förtydligas och konkretiseras. Det är viktigt att också tydliggöra vilket stöd Arbetslivsnämnden ger nämnder och bolag i arbetet. Skrivningen om att kommunen erbjuder enskilt stöd till romska minoriteten kan ändras. I formuleringen blandas det enskilda perspektivet med gruppens perspektiv.

Prövning av barnets bästa

Kommuner har som skyldighet att alltid beakta barnets bästa i alla beslut som rör barn. Kommunen har även fastslagit att allt arbete som staden bedriver ska grunda sig på ett antal centrala rättighetsprinciper, som icke-diskriminering, inkludering, transparens, ansvar, delaktighet och jämlikhet.

I detta ärende där Förskolenämnden ombetts yttra sig över en remiss är nämnden inte beslutande instans. Det är således upp till beslutade nämnd att beakta barnperspektivet och de olika rättighetsprinciperna i ärendet.

Samverkan

Ärendet har varit föremål för samverkan på FSG den 8 juni 2023

Beslutet expedieras till

Kommunstyrelsen

Andreas Ekström
Ordförande

Ina Furtenbach
Förvaltningschef

Remiss: Program för nationella minoriteter

Remissinstanser

1. Fritids- och folkhälsonämnden
2. Förskolenämnden
3. Grundskolenämnden
4. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
5. Individ- och familjeomsorgsnämnden
6. Kulturnämnden
7. Lokalförsörjningsnämnden
8. Miljö- och konsumentnämnden
9. Samhällsbyggnadsnämnden
10. Servicenämnden
11. Sociala omsorgsnämnden
12. Stadsrevisionen
13. Tekniska nämnden
14. Vård- och äldrenämnden
15. Överförmyndarnämnden
16. Stadsledningskansliet
17. Borås Energi och Miljö AB
18. Borås Elnät AB
19. Borås kommuns parkerings AB
20. Borås Djurpark
21. Fristadbostäder AB
22. AB Sandhultsbostäder
23. Toarpshus
24. Viskaforshem AB

25. Industribyggnader i Borås AB
26. Inkubatorn i Borås AB
27. Bostäder i Borås
28. Fristadbostäder AB
29. AB Sandhultsbostäder
30. AB Toarpshus
31. Viskaforshem AB
32. Romska minoriteten
33. Judiska minoriteten
34. Samiska minoriteten
35. Finska samarbetsorgan
36. Tornedalska minoriteten

Remissvaren ska ha kommit in till Arbetslivsnämnden senast den **2023-06-30**. Remissvaren skickas i elektronisk form till **ALN.diarium@boras.se**. Ange diarienummer ALN 2023-00033 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Nämndens/bolagets yttrande skall innehålla en kort sammanfattning. Denna kommer i normalfallet att användas i den sammanställning av remissvar som ingår i det beslutsunderlag som presenteras för Arbetslivsnämnden.

Yttranden skall alltid innehålla ett tydligt ställningstagande till det remitterade ärendet (tillstyrker, avstyrker, avstår från att yttra sig). Reservationer, särskilda yttranden och protokollsanteckningar skall alltid redovisas tillsammans med nämndens/styrelsens beslut.

Hans Johansson
Handläggare
033-35 85 73

Strategi

• **Program**

Plan

Policy

Riktlinjer

Regler

REMISS!

Borås Stads
**Program för
nationella minoriteter**

Borås Stads styrdokument

Planerande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av:

Datum: xxx-xx-xx

Dnr:

För revidering ansvarar:

För uppföljning ansvarar:

Dokumentet gäller för:

Dokumentet gäller till och med:

Om globala målen

Globala målen är den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som världens länder någonsin antagit och finns till för att uppnå fyra fantastiska saker till år 2030: Att avskaffa extrem fattigdom. Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen. Att främja fred och rättvisa. Att lösa klimatkrisen. Genom Globala målen för hållbar utveckling kan det här bli verklighet.

Detta styrdokument bidrar till följande globala mål.

Programmet

Program för nationella minoriteter gäller för samtliga nämnder och bolag inom Borås Stad.

Programmet följs upp av Arbetslivsnämnden vartannat år samt revideras vart fjärde år. I uppföljningen inkluderas de nationella minoriteternas röster och de ges återkoppling på minoritetsarbetet regelbundet via Borås Stads hemsida. För att bättre kunna mäta effekterna av det minoritetspolitiska arbetet kommer nyckeltal tas fram för olika områden. Dessa nyckeltal kommer därefter redovisas som en del av den uppföljning Arbetslivsnämnden har i uppdrag att göra. Statistik från olika undersökningar kommer att lyftas med regelbundet såsom LUPP och Valfärdsboksutet. Nämnder och bolag med specifika skyldigheter i lagstiftningen beskriver i budgettext hur mycket man har för avsikt att avsätta eller äska medel för att genomföra minoritetsarbetet. Detta innebär en transparens och en tydlighet gentemot de nationella minoriteterna. Programmet har tagits fram i samråd med Borås Stad och nationella minoriteter via hearings och remissförfarande.

Bakgrund

I Sverige finns det fem nationella minoriteter; judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Det finns också fem minoritetsspråk; jiddish, romani chib, samiska, finska samt meänkieli. Flera av dessa språk innehåller i sin tur olika varieteter som kan skilja sig mer eller mindre åt. Gemensamt för minoriteterna är att de har befolkat Sverige under flera hundra år och har långa historiska band till landet. De har en uttalad samhörighet och identitet och en egen religiös, språklig och/eller kulturell tillhörighet samt en vilja att behålla sin minoritetsidentitet. Samerna har förutom status som nationell minoritet även status som urfolk. Historien är ett viktigt skäl till att det finns ett särskilt juridiskt skydd för nationella minoriteter. Rasbiologi, rasism och diskriminering mot de nationella minoriteterna är ett arv Sverige måste göra upp med.

Utifrån konventioner och lagstiftning är nationella minoriteter rättighetsbärare. Kommunen är skyldighetsbärare och därmed ansvarig för att rättigheterna respekteras, skyddas och infrias.

Lagstiftningen

Det finns ett antal grundläggande skyldigheter för kommuner, regioner och andra förvaltningsmyndigheter som gäller alla nationella minoriteter i hela landet. Målet med den svenska minoritetslagstiftningen och strategin för romsk inkludering är att ge ett grundläggande skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjlighet till inflytande, att arbeta mot diskriminering samt stödja de historiska minoritetsspråken och kulturerna så att de hålls levande. Det är särskilt fokus på barns och ungas utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket.

Det är viktigt att känna till att minoritetslagstiftningen skiljer sig från integrations- och migrationspolitiken.

Självidentifikationsprincipen

Det är varje enskild individ som själv avgör om hen anser sig tillhöra en nationell minoritet. Eftersom tillhörigheten baseras på självidentifikation kan samhället inte ställa krav på att någon ska styrka sin tillhörighet till en eller flera nationella minoriteter.

De nationella minoriteterna i Borås

I Borås Stad finns samtliga fem nationella minoriteter representerade i varierande omfattning. Då det inte är tillåtet att föra statistik som grundar sig på människors etniska tillhörighet eller språk går det inte att exakt säga hur många personer från respektive nationell minoritet som finns i Borås. Uppskattningsvis bor mellan 10-14% som tillhör någon nationell minoritet i Borås men det kan finnas många fler.

Arbetslivsnämndens samordningsroll

Arbetslivsnämnden samordnar minoritetsarbetet och har en specialkompetens inom området. Nämnder och bolag erbjuder stöd och utbildningsinsatser inom olika delar av minoritetspolitiken för att nå målen. Arbetslivsförvaltningen är sammankallande till samverkansgrupp och olika dialog forum som är viktiga verktyg för att lyckas med implementeringen av minoritetsarbetet. I samverkansgruppen finns representanter av lagstiftningen särskilt berörda förvaltningar och verksamheter.

Detta vill Borås Stad uppnå

Borås Stad ser till att nationella minoriteter har samma rättigheter och möjligheter i samhället som majoritetsbefolkningen. För att lyckas med detta fokuserar Borås Stad på följande områden under kommande fyra år:

Rättighetsbaserat arbete

I Borås Stad tillämpas rättighetsbaserat arbetssätt vilket innebär att nationella minoriteters rättigheter införlivas i verksamheters mål, planering, genomförande och uppföljning. I rättighetsbaserat arbetssätt tar kommunen reda på nationella minoriteters möjlighet att tillgodogöra sig sina rättigheter. Särskilda ansträngningar görs för att inkludera grupper som diskrimineras. Kommunen stärker även sina anställdas kunskaper om nationella minoriteter.

Kommunen strävar efter att anställa personal med kunskap i de nationella minoritetsspråken och kulturerna samt tillvaratar redan anställd personals kunskaper i språk och kultur.

Skydda

Målet är att alla som tillhör en nationell minoritet känner sig trygga att utöva sin nationella minoritetskultur utan att utsättas för trakasserier och diskriminering inom kommunala bolag och nämnder/förvaltningar.

- Nämnder och bolag arbetar aktivt för att skapa trygga miljöer fria från fördomar och hot genom att öka medvetenheten för dolda antiziganistiska, antisemitiska och rasistiska strukturer inom organisationen.
- Nämnder med minoritetslagstiftning kopplat till barn och unga har ett särskilt ansvar att säkerställa en miljö där rättighetsbärarna känner sig trygga med att ge uttryck för sin kulturella identitet och att det ska vara en naturlig del av ordinarie verksamhet.
- Arbetslivsnämnden stödjer nämnder och bolag i detta arbete genom utbildningsinsatser mm.

Främja

Målet är att alla som tillhör en nationell minoritet i Borås Stad har rätt till att utöva och att utveckla sitt språk och sin kultur i gemenskap och barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket främjas i synnerhet. Då de nationella minoriteternas språk och kulturer är en del av det gemensamma kulturarvet synliggörs detta särskilt.

- Nämnder och bolag med minoritetslagstiftning kopplat till barn och unga samt äldre skapar förutsättningar för nationella minoriteter att utöva sitt språk och sin kultur inom sitt verksamhetsområde.
- Kulturinstitutioner och andra aktörer synliggör nationella minoriteters kultur och kulturarv.

Delaktighet och inflytande

Målet är att alla som tillhör en nationell minoritet har inflytande och är delaktiga i frågor som berör dem.

Samtliga nationella minoritetsgrupper bjuds in till medborgardialog med politiker minst en gång per mandatperiod.

Nämnder och bolag med särskilda minoritetspolitiska uppdrag kopplat till kulturen, barn och unga samt äldre:

- hittar sina former för samråd och dialog på olika nivåer
- kartlägger behoven och följer upp effekterna av insatserna
- ger nationella minoriteter möjlighet att svara på remiss i frågor som berör dem

Information

Målet är att alla som tillhör en nationell minoritet i Borås Stad har kunskap om sina nationella minoritetsrättigheter.

- Nämnder och bolag med särskilda minoritetspolitiska uppdrag informerar de nationella minoriteterna om sina rättigheter inom respektive verksamhetsområde och säkerställer att informationen når dem.
- Samtliga nämnder och bolag säkerställer att information finns att tillgå på finska.

Finskt förvaltningsområde

Att en kommun ingår i det finska förvaltningsområdet innebär förstärkta rättigheter för finsktalande minoriteter i staden, såsom sverigefinnar och finska romer. Detta innebär följande:

- Kommunens information finns att tillgå på finska.
- Kommunen kan kontaktas muntligt och skriftligt på finska och man har rätt att få svar på sina frågor på finska.
- Kommunen anställer personal med kunskaper i finska, tillvaratar redan finsktalande personals språkkunskaper samt erbjuder finskundervisning till berörd personal.
- Kommunen erbjuder både finsk förskole- och äldreomsorgsplats.
- Kommunen arbetar främjande för att barnens finska identitet och språk bibehålls och utvecklas.
- Kommunen erbjuder språkträning på finska till sverigefinska barn i alla förskolor.
- Kommunen erbjuder öppen förskoleverksamhet på finska.
- Kommunen erbjuder minoritetsservice, dit finsktalande invånare kan vända sig i kommunärenden men är även hänvisande i ärenden som berör andra myndigheter.

Romsk inkludering

I enlighet med strategin för romsk inkludering arbetar kommunen för att förbättra situationen för romer. Detta gäller samtliga nämnder och bolag.

Arbetslivsnämnden stödjer olika nämnder och bolag i detta arbete och kommunen erbjuder enskilt stöd till romska minoriteten, dit man kan vända sig i olika ärenden.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

Emelie Wigforss
HandläggareDatum
2023-06-20Instans
Förskolenämnden
Dnr FN 2023-00004 1.1.3.0

Anmälningssärenden 2023

Förskolenämndens beslut

Förskolenämnden beslutar att godkänna redovisning av anmälningssärenden för perioden 17 maj 2023 – 12 juni 2023

Anmälningssärenden

1. Beslut - Statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan 2022
Dnr 2021-00153
2. Kulturnämndens beslut 2023-05-15 § 80 Barn och unga Kulturprogram
3. Inkomna synpunkter maj 2023

Andreas Ekström
OrdförandeIna Furtenbach
Förvaltningschef

Emelie Wigforss
HandläggareDatum
2023-06-20Instans
Förskolenämnden
Dnr FN 2023-00005 1.1.3.0

Redovisning av delegationsbeslut 2023

Förskolenämndens beslut

Förskolenämnden beslutar att godkänna redovisning av delegationsbeslut för perioden 17 maj 2023 – 12 juni 2023

Ärendet i sin helhet

Förskolenämnden har i vissa ärenden överlåtit sin beslutanderätt till tjänstepersoner och ledamöter i enlighet med nämndens delegationsordning. Där framgår det även vilka delegationsbeslut som ska redovisas till nämnden. Redovisningen innebär inte att nämnden omprövar eller fastställer delegationsbesluten.

Delegationsbeslut

1. Delegationsbeslut B6-8 maj - Tillsvidareanställningar
Dnr 2023-00010
2. Delegationsbeslut B9 maj - Tidsbegränsade anställningar
Dnr 2023-00010
3. Delegationsbeslut B15 - Beslut om avstängning löpnummer 1
Dnr 2023-00087
4. Delegationsbeslut D6 - förtur till särskild förskola löpnummer 2-3
Dnr 2023-00054
5. Delegationsbeslut D8 maj - Mottagande av barn från annan kommun i förskola
Dnr 2023-00042
6. Delegationsbeslut D14 maj - Uppsägning av plats på grund av frånvaro i minst tre månader
Dnr 2023-00043

«OrgNamn»

Postadress
Fel! Dokumentvariabel saknas.Besöksadress
Fel! Dokumentvariabel saknas.Hemsida
Fel! Dokumentvariabel saknas.E-post
Fel! Dokumentvariabel saknas.Telefon
Fel! Dokumentvariabel saknas.

7. Delegationsbeslut D15 - Beslut om avslag och uppsägning av plats i förskola löpnummer 1
Dnr 2023-00088
8. Delegationsbeslut D23 - Föreläggande om vidtagande av åtgärd och D25 - Beslut att avstå från att ingripa - Guldbaggens förskola
Dnr 2023-00088
9. Utökad tid på förskola löpnummer 70-74
Dnr 2023-00002
10. Anmälan av kränkande behandling löpnummer 20-22
Dnr 2023-00001
11. Utredning av kränkande behandling löpnummer 20-22
Dnr 2023-00001

Andreas Ekström
Ordförande

Ina Furtenbach
Förvaltningschef